

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет**

***Сутність та перспективи
впровадження
електронної демократії в Україні***

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)**

**Вінниця
ВНТУ
2017**

ГРОМАДЯНСЬКІ АСОЦІАЦІЇ НАУКОВЦІВ ЯК ВИРІШАЛЬНА СКЛАДОВА ДЛЯ УСПІХУ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено роль громадянських організацій із експертів в різних областях функціонування суспільства та суспільних інститутів в рамках електронної демократії. Встановлено, що сьогодні в Україні відсутні експерти, які здатні здійснити експертизу на науковому рівні. Виявлено, що саме гуманітарна сфера, яка сьогодні є найбільш потрібною, характеризується відсутністю наукової експертизи.

Ключові слова: громадська асоціація, експерт, електронна демократія, науковець, гуманітарна сфера.

Abstract

The role of civil society organizations from experts in various fields of society functioning and its institutions as a part of e-democracy is investigated. It is found that today in Ukraine there are no experts, who are able to carry out the examination on a scientific level. It is detected that the humanitarian field, which today is most needed, characterized by the lack of scientific expertise.

Keywords: public association, expert, e-democracy, scientist, humanitarian field.

Вступ

Розвинене суспільство є суспільство громадянське [1–3]. Наявність мережі Інтернет та розвиток соціальних мереж дозволяє, по-перше, зв'язати між собою громадські організації в єдине ціле та, по-друге, забезпечити їх високоефективний зв'язок із державними структурами [4]. Саме наявність зворотного зв'язку здатне стабілізувати суспільство.

Найбільш важливою задачею при формуванні системи громадянського суспільства є громадські організації, які складаються із експертів. На жаль, в Україні такі громадські організації практично відсутні. Наприклад, всі шість Національних академій наук України вже давно себе дискредитували обслуговуванням виключно влади, а не людей [5].

Метою роботи є дослідження ролі громадянських організацій із експертів в різних областях функціонування суспільства та суспільних інститутів в рамках електронної демократії.

Результати дослідження

Електронна демократія створюється для залучення якомога ширшого загалу населення до управління країною.

Але для її реалізації неможливо надати кожному громадянину можливість звернутися до кожного із органів державної та регіональної влади та управління. Це просто безглуздо: тільки для обробки звернень потрібен апарат чиновників, який перевершить кількісно існуючий.

Вихід можливий виключно в рамках ієрархічного та нелінійного стискання інформації, коли думки окремих громадян аналізуються, агрегуються та результати формуються у вигляді певного консолідованого продукту. Структури, які здійснюють таку діяльність, і називаються громадянськими організаціями.

Електронна демократія дозволяє різко зменшити часові проміжки при прийнятті органами державної та регіональної влади та управління саме тих рішень, які впливають на широкі маси людей.

Для умов сучасної України, однак ситуація з громадянськими організаціями принципово відрізняється від відповідних суспільних інститутів розвинених країн.

В розвинених країнах агрегацією та консолідуванням інформації від окремих громадян

займаються громадські асоціації науковців, які влаштовані за сферами областей науки. Ці громадянські організації широко застосовуються як іншими громадянськими організаціями, так і ЗМІ та органи державної та регіональної влади та управління.

В Україні, на жаль, довіра суспільства до науковців як до експертів суттєво підірвана. Особливо це стосується гуманітарної сфери [5].

На жаль, така відсутність довіри має під собою об'єктивне підґрунтя.

По–перше, всі Національні академії наук та їх наукові інститути вже дискредитували себе перед суспільством. Аргументація наведена в [5].

По–друге, науковці із ВНЗ мають надзвичайно низький науковий потенціал. Наприклад, у базі даних наукових робіт Scopus на 2016 рік [6] тільки 128 ВНЗ України мають наукові праці своїх викладачів, які цитуються хоч один раз у цій базі. Нагадаємо, що в Україні на сьогодні існує понад 300 ВНЗ. Понад 100 цитувань мають лише 88 ВНЗ, а понад 1 тисячу цитувань мають всього 30 ВНЗ, тобто менше 10% від їх існуючої кількості [6].

У ВНЗ розвинених країн понад 1 тисячу цитувань у базі даних Scopus, як правило, характеризує всього одного професора.

Таким чином, назвати науковий потенціал України «потужним» назвати важко.

Що і було виявлено, коли вибирали Ідентифікаційний комітет з науки [7].

В доповіді описано метод формування громадянських асоціацій науковців та їх функціонування як необхідної складової електронної демократії в Україні.

Висновки

Досліджено роль громадянських організацій із експертів в різних областях функціонування суспільства та суспільних інститутів в рамках електронної демократії. Встановлено, що сьогодні в Україні відсутні експерти, які здатні здійснити експертизу на науковому рівні. Виявлено, що саме гуманітарна сфера, яка сьогодні є найбільш потрібною, характеризується відсутністю наукової експертизи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Acemoglu D. Economic Origins of Dictatorship and Democracy / D. Acemoglu, J. A. Robinson. — Cambridge: Cambridge University Press, 2006. — 416 p.
2. Gehlbach S. Formal Models of Domestic Politics (Analytical Methods for Social Research) / S. Gehlbach. — Cambridge: Cambridge University Press, 2013. — 246 p.
3. Аджемоглу Д. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства та бідності / Д. Аджемоглу, Дж. Робінсон. — К. : Наш формат, 2016. — 440 с.
4. Jackson M. O. Social and Economic Networks / M. O. Jackson. — Princeton : Princeton Univ. Press, 2010. — 520 p.
5. Shiyani A. A. Comparing National Academies of Sciences in Central and Eastern Europe: Current State and Perspectives for the Development of the National Academy of Sciences, Ukraine (November 16, 2015) / A. A. Shiyani, L. O. Nikiforova. — Magyar Tudományos Akadémia / Hungarian Academy of Sciences. Budapest. — MTA Law Working Papers N 2015/28. — 17 p. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2691402> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2691402>.
6. Рейтинг університетів за показниками Scopus 2016 року. — Режим доступу в Інтернеті: <http://osvita.ua/vnz/rating/51053/>.
7. Безверщенко Ю. Ідентифікаційний комітет: місія здійснення / Ю. Безверщенко. — Режим доступу в Інтернеті: <http://gazeta.dt.ua/science/identifikaciyniy-komitet-misiya-zdiysnenna-.html>.

Нікіфорова Лілія Олександрівна — канд. економ. наук, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: brasik@ukr.net

Шиян Анатолій Антонович — канд. фіз.-мат. наук, професор кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: anatoliy.a.shiyani@gmail.com

Nikiforova, Liliya O. — PhD (Econ), Associate Professor, Department of Business Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: brasik@ukr.net

Shiyani, Anatoliy A. — PhD (Phys), Professor, Department of Management and Security of Information Systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: anatoliy.a.shiyani@gmail.com